

1000231602601

ikt. szám: FPH079 /487 - 38 /2023

tárgy: Tájékoztató a színházak 2022/2023-as művészeti évadjáról

Tájékoztató

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

Budapest Főváros Önkormányzata (továbbiakban: Fővárosi Önkormányzat) fenntartásában működő színházak szakmai munkájáról és a színházi évadban megvalósult tevékenységről az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. tv. (a továbbiakban: Emtv.) és annak végrehajtásáról szóló 428/2016. Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) alapján minden évben tájékoztató formájában ismeri meg a Fővárosi Közgyűlés.

Az Emtv. 2019. decemberi módosításával bevezetésre került a közös működtetés lehetősége, valamint a színházak finanszírozási rendszere is megváltozott. A Fővárosi Önkormányzat 2019 áprilisában a közös működtetés kérdéseiről együttműködési megállapodás kötött a Magyar Állammal (továbbiakban: Állam). A 2024. december 31-ig hatályos megállapodás alapján hét színház: Budapest Bábszínház, József Attila Színház, Kolibri Színház, Madách Színház, Új Színház, Vígszínház és a kiválással létrejött Margitszigeti Szabadtéri Színház finanszírozása, vezetőjének és felügyelő bizottságának kinevezése az Állam feladata. A saját fenntartásban maradt színházak: Katona József Színház, Örkény István Színház, Radnóti Miklós Színház, Trafó Kortárs Művészetek Háza és Szabad Tér Színház finanszírozása és működtetése teljes egészében a Fővárosi Önkormányzat feladata.

A Rendelet szerinti korábban kötelező évadbeszámolót a színházak vonatkozásában már nem írja elő jogszabály, azonban annak érdekében, hogy a tulajdonos önkormányzat a színházak elmúlt évadjának főbb szakmai eredményeit megismerhesse, indokoltnak tartjuk a Közgyűlés tájékoztatását.

A fenntartó kérésére a színházak elkészítették és megküldték a 2022/2023-as évadra vonatkozó szöveges beszámolójukat, kiegészítve az évad fő mutatószámaira vonatkozó adatokkal, amely lehetővé teszi a korábbi évekkel is összevethető, azonos struktúrában történő bemutatásukat. A kőszínházakra vonatkozó adatszolgáltatási struktúra a szabadtéri színházakra, azok eltérő sajátosságai miatt nem alkalmazható, mindazonáltal a teljesség érdekében szakmai beszámolójukat ők is elkészítették. A színházankénti részletes és teljes beszámolót a függelék tartalmazza, a következőkben az egyes színházak 2022/2023-as évadbeszámolójának szakmai összefoglalója található.

Budapest Bábszínház

A Budapest Bábszínház a gyermek- és ifjúsági korosztály színházra való nyitottságának kialakítását alapfeladatának tartja. Fontos munkája a bábműfaj hagyományainak megtartása mellett e művészeti ág új útjainak kikísérletezése és bemutatása. Ennek jegyében, felélesztve egy régi hagyományt, az elmúlt évadban *Kísérleti Stúdió* címmel belső pályázatot írtak ki a kortárs bábművészet új útjait kereső produkciók létrehozására formai, tartalmi vagy korosztályi megkötés nélkül. A két győztes előadásterv egyikét pedig a 2022/23-as évad végén már be is mutatta a színház: a *Ponttól pontig* címmel. További bemutatóik között a színház fiatal alkotóközössége által létrehozott, élő zenével kísért *Utolsó bárány* (r: Cséri Hanna), valamint a fiatal felnőtt és felnőtt közönségének szánt, kortárs magyar írók szövegeit felhasználó nagyszabású *Dekameron* c. produkciók (r: Szikszai Rémusz) kerültek bemutatásra.

A színház 3 játszóhelyének széles repertoárján 22 darab szerepelt az elmúlt évadban, amelyet a fent említett 3 új bemutatóval gazdagítottak. Az előadásokhoz kapcsolódó *Mozgató* színházpedagógiai program keretén belül 108 foglalkozást tartottak, valamint ezzel összhangban a *Tanárműhely* pedagógusoknak szánt foglalkozásaikat is folytatták

A színház régi vágya vált valóra, amikor 2023 májusában megrendezték az *I. Abstract Budapesti Nemzetközi Kortárs Bábfesztivált*. A látványos, Andrásy úton tartott nyitórendezvényen látták vendégül egy spanyol bábtársulat Akhilleusz óriásbábját, melyet magyar bábosok utcaszínházi óriásbábos felvonulása kísért. A fesztiválon több nemzetközi és hazai produkció is bemutatkozott, konferenciák és work shopok tették teljessé és sikeressé a programot.

Budapest egyesítésének 150 éves évfordulójához kapcsolódva a Deák 17 Galériában *Minden báb!* címmel nyílt kiállítás a színház és a galéria szervezésében. A bábszínház történetét és a báb műfajait bemutató kiállításhoz múzeumpedagógia előadások is kapcsolódtak.

Idén is megrendezték az *Éjszaka a Bábszínházban* című „ottalvós” gyermekprogramot, augusztusban pedig részt vettek az Ördögkatlan Fesztivál és a Terézvárosi Fesztivál programjában.

Az elmúlt évadban honlapjuk megújult és a közönségkapcsolatok új formáit alkalmazva népszerűsítik előadásait.

József Attila Színház

A József Attila Színház új bemutatóinak tervezésekor figyelembe vette, hogy közönségfelméréseik alapján nézőik átlagéletkorában jelentős fiatalodás tapasztalható. Meglévő, műfaji sokszínűséget mutató repertoárjukon eddig is szerepelt musical, komédia, színmű, beavató színház és mesejáték is.

Öt új bemutatójuk az utóbbi években kialakult stabil rendezői és tervezői kör munkájára számítva, a műfaji változatosság és a fiatalodó közönség igényeihez igazodva alakult. A *Made in Hungária* c. musical Lengyel Ferenc, Márai: *Kaland* c. színműve Kiss Csaba színrevitelében, Szabó Magda: *Régimódi történet* és Dosztojevszkij: *A Karamazov testvérek* c. műve Hargitai Iván, Brecht: *Koldusoperája* Bagó Bertalan rendezésében került színre az elmúlt évadban.

A színház aktívan részt vett a Színházi Olimpia programjában: színpadán 3 előadást fogadott, ők pedig Debrecenben vendégszerepek a *Szibériai csárdás* előadással. A Lázár Ervin program keretében *Sárkányölő Krisztián* c. kisiskolásoknak szóló előadásait, a Déryné program keretében a *Feketeszárú cseresznye* 6 tájelőadása valósult meg. A színház összesen 20 tájelőadást tartott és ebben az évadban is folytatta a határon

túli magyar színházakkal kialakított együttműködését: a Magyar Dráma Napját a Komáromi Jókai Színház Örkeny: *Tóték* c. előadásával ünnepelte.

Együttműködéseik fontos területe a művészeti képzés intézményeivel való együttműködés, befogadták a Pesti Magyar Színiakadémia vizsgaelőadásait és náluk töltötte gyakorlatát a Kaposvári Egyetem 4. éves színészosztályának hat növendéke, akik vizsgaelőadásukat itt is bemutatták.

Folytatták a nagy sikernek örvendő, ifjúságnak szóló beavató színházi előadásait és a hozzá kapcsolódó programokat. Kulisszajárásokat szerveztek minden korosztálynak, illetve bemutatóikhoz kapcsolódva Kulissza bérletsorozatot hirdetnek, ahol diák érzékenyítő program keretében lehetőség nyílik az előadásokról beszélgetni és elemezni.

Megtartották az Évadnyitó Utcabált, amely a közönséggel való kapcsolattartás és az évad indításának, beharangozásának hagyományos és népszerű eseménye, illetve részt vettek a Terézvárosi Fesztiválon és a Pozsonyi Pikniken is.

Katona József Színház

A 2022/2023-as évad volt a Katona József Színház 40. évadja. Az 1982. október 15-én tartott első önálló bemutató, Csehov: *A manó* című műve volt, amelyre beszélgetéssel emlékeztek Zsámbéki Gábor rendező és a még élő művészek részvételével. Bár hagyományos jubileumi gálát nem rendezett a színház, az évad több eseménye is kapcsolódott a Katona40 évfordulóhoz: így a Sufni projekt keretében két, pályázat útján kiválasztott alkotó valósíthatott meg előadást Zsámbéki Gábor mentorálása mellett., a Fidelio magazin a négy évtized meghatározó művészeivel készített interjúkban elevenítette fel a színház történetét, a Sétaszínház programban, a Budapesti Tavasz Fesztivál keretében, több helyszín érintésével, a színházzal kapcsolatos produkciók várták az érdeklődőket. Nagy sikere és nézettsége volt/van a Till Attila által vezetett, majd a színház Youtube csatornáján közzétett jubileumi beszélgetéssorozatnak, illetve zajos sikert aratott a színház rendhagyó vállalása, a május 21-én Budapest Parkban tartott *Csinibaba Táncdalfesztivál*.

A Katona 21 repertoáron tartott előadásán túl az évadban minden játszóhelyén 3-3-3 bemutató tartott, ezen kívül egy e-színházi film vizsgaelőadás forgatására (*Találkozás*, r: Török Marcell) is sor kerül a színházban. A Nagyszínpadon a *Hedda Gabler* c. előadást Székely Kriszta, a *Tíz eszkimó* bemutatót Máté Gábor, a *Cseresznyéskert* darabot Tarnóczi Jakab rendezte. A Kamrában *A zseni* címmel Ascher Tamás rendezését Tarnóczi Jakab *Magányos emberek*, majd Zsótér Sándor *Vízityúk* rendezése követte. A Sufniban *Tél* címmel Dankó István, *Médeia* c. bemutatót Bagossy Júlia e.h., és *A politikusok* előadást Dohy Balázs vitte színre.

Az évad során több vendégprodukciót is fogadtak: fellépett náluk a Budapest Bár, a Kaláka, a salgótarjáni Zenthe Ferenc Színház, a sepsiszentgyörgyi Osonó Műhely. Izgalmas performanszra is sor került Vajdai Vilmos rendezésében a Ferenciek tere metró aluljáróban: a *Metró szele borzolja a hajunkat* produkció a BKK-val együttműködve, Budapest egyesítésének évfordulójához kapcsolódva valósult meg.

A komplex színházi nevelési programjaik töretlenül népszerűek voltak: az előadásokhoz kapcsolódva ingyenes bevezető és feldolgozó előadásokat szerveztek. A Katona Klub 5 csoportjába tavaly 76 fiatal járt. Az Újranevező programban az érdeklődők havi rendszerességgel az emblematisz előadásokról beszélgethettek, ezen kívül 17 alkalommal szerveztek improvizációs work shopot, hogy még több fiatal kapcsoljon be a színház életébe. A Hosszúlépés városi séta szervezőivel 2018-ban kötött együttműködés keretében továbbra is folytatódtak a nagy sikerű színházi bejárások.

A Minos²¹ nemzetközi színházi hálózat aktív tagjaként a Katona delegáltjai részt vettek a szervezet közgyűlésein és a dramaturgok találkozáján is, a Behívó program pedig részt vett a Yuo Perform fesztivál előkészületeiben, amelynek jövőre a Katona ad otthont.

A színház több külföldi vendégjátékon vett részt: a *Melancholy Room* előadás Olsztynban vendégszerepelt. A legtöbb külföldi meghívást a *Hedda Gabler* előadás kapta: a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház által szervezett Reflex Nemzetközi Fesztiválon két előadást tartottak, négy estén át vendégszerepeltek Torinóban a Teatro Stabile meghívására, majd három előadás keretében a kínai Aranya városában megrendezett nemzetközi fesztiválon arattak nagy sikert.

Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház

A Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház több mint három évtizedes működése során a minden korosztály számára minőségi színházi kínálatot nyújtó, értékeket megőrző és újdonságot kínáló előadások bemutatását tartja fő értékének. Az elmúlt évadban igen széles, 32 előadást magában foglaló repertoárja 0-18 éves korig minden korcsoport számára kínált szellemi és érzelmi fejlődésének megfelelő darabokat. A nagy és sikeres repertoár miatt idén a tavalyinál kevesebb, három új bemutató tartottak. A Kolibri Pincében tartották Vidovszky György rendezésben az *Áruló* című új, interaktív bemutatójukat, amely nemzetközi együttműködés eredményeként jött létre. A *Hangmadár* című következő bemutató Novák János rendezésében valósult meg a színház előcsarnokában. Nagyszínpadi új bemutatójuk az *Óz, a nagy varázsló* volt, Gothár Péter rendezésében.

Szervezőként és házigazdaként is részt vettek a Színházi Olimpia három tematikus fesztiváljának megrendelésében, így a győri Patchwork Színházi Fesztiválon, valamint a Kolibriben megrendezett májusi Play On! és júniusi Sences Nemzetközi Fesztiválon. A *Hangmadár* című előadásukkal vendégszerepeltek a németországi Hamm városában megrendezett Hellwach Festival programjában.

A beregszászi magyar színházzal történő koprodukciós együttműködés keretében készült el B. Friel: *Pogánytánc* előadása, amelynek budapesti bemutatója novemberben lesz.

31. alkalommal került megrendezésre a hagyományos, ingyenes szabadtéri *Kolibri Évadnyitó Fesztivál*, melynek keretében a saját előadásukon felül 7 meghívott gyermekelőadást láthatott a közönség.

Hazai és nemzetközi gyermekszínházi projektjeik és együttműködéseik továbbra is folytatódtak. Több európai együttműködésben vesznek részt, így a legkisebbek szóló színházi előadások esztétikai kérdéseit vizsgáló MAPPING projektben, a kreatív történetmesélés új formáit és helyeit kereső Play On projektben, a Small Size Network-ben, valamint az ASSITEJ nemzetközi gyermekszínházi szervezet munkájában.

A fővárosi kínálatból is kiemelkedő színházi nevelési programot 5400 gyerek részvételével 224 alkalommal tartották meg.

Madách Színház

A Színház a 2022/2023-es évadban visszatért korábban megszokott játszási rendjéhez, azaz a pandémia előtti előadásszámban hirdette meg előadásait, két sikerprodukcióját vidéki turnéra tudta vinni és folytatta a saját TV-stúdiójában megvalósuló a film-színház-játék előadásait. A film-színház-játék azóta levédett műfajának megteremtésével a színház arra törekszik, hogy a nagyszínpadi sikerprodukciók játszása mellett ezzel az új műfajjal szolgálja a magyar irodalmat.

Az évadban a színház egy nagyszínházi és egy stúdióelőadás bemutatóját valósította meg, valamit két új előadással bővült fim-szín-játék sorozatuk. Az évad nagyszínpadi bemutatója David Yazbek – Robert Horn: *Aranyoskám* című előadása volt, amelyet a járvány miatt korábban többször el kellett halasztani, a musical sikere azonban visszaigazolta, hogy érdemes volt várni és ezzel az előadással bővíteni a repertoárt. Kiemelt eseménynek számítottak a korábbi nagysikerű produkciók jubileumi előadásai, így az *Operaház Fantomja* 900. előadása, ahol egyben elbúcsúztak a 20 évvel ezelőtti bemutató szereplőitől és új szereposztással mutatták be a produkciót. A *Macskák* című musical 40. születésnapjához érkezett, ami igazi hazai rekordnak számít, ráadásul az előadás 1500. előadását is ünnepelték az évadban. Az *Én, József Attila* c. kortárs musical 100., a *Jézus Krisztus Szupersztár előadás* pedig 150. előadásához érkezett.

A stúdiószínpadon a korábban streamelt Csehov és felesége levelezését feldolgozó C. Racomora: *Örökké fogd a kezem* előadás bemutatóját tartották Nagy-Kálózy Eszter és Rudolf Péter főszereplésével.

Az „Írók-sorsok-szerelmek” címmel indított online irodalmi programsorozat a XX. század két magyar szerzőjének élet- és szerelmi történeteit feldolgozó előadással gazdagodott. Szép Ernő és Móricz Zsigmond életet bemutató előadások a tavaly elkészített Ady és Karinthy film-szín-játék előadások körét gazdagítják.

A színház online stúdiójában elkészített professzionális filmeket több nemzetközi filmfesztiválra is nevezték, televíziós és moziforgalmazásuk is elkezdődött, a folytatásról további tárgyalásokat folytatnak. Fesztiválmegjelenéseik során jelentős szakmai elismeréseket is kaptak, így a *Szép Ernő-film* a New York-i ONIROS Film Awards-on a legjobb életrajzi film díját, főszereplője Gyabronka József pedig a legjobb színészi alakítás díját hozta el.

Örkény Színház

Az Örkény Színház művészeti célkitűzése az elmúlt évadban egy stabil repertoár megteremtése volt olyan előadások létrehozásával, amelyek progresszívek és esztétikai értelemben bátrak. Művészeti terveiket a fiatal rendezők jelenléte és az új színpadi fogalmazásmódok iránti kíváncsiság jellemezte. A 2022/2023-as évadban a meghívott rendezők fele a független színházi szférából érkezett, a területtel való együttműködést termékeny és a jövő színháza felé mutató útnak tartja a színház vezetése.

A színház az elmúlt évadban 7 bemutatót és egy munkabemutatót tartott. A nagyszínpadon Molnár Ferenc: *Liliom* előadása Kovács D. Dániel, R. Wilson – T. Waits – W.S. Burroughs: *The Black Rider* produkció Polgár Csaba, F. von Schirach: *Isten* c. darabja Mácsai Pál, Legarce: *A várományos* c. bemutatója Ascher Tamás rendezésében került színre.

A stúdióban Ibsen: *Solness* c. darabja (r: Gáspár Ildikó), Kárpáti Péter: *Szturnusz gyűrűje* és Fekete Ádám: *Hat medúza egy tepsiben* darabjai a szerzők rendezésében, valamit házbemutatóként Dávid Attila: *Emma* című előadása valósult meg.

A függetlenekkel történő együttműködés keretében stúdiójuk több produkciót is befogadott és ezeket repertoárszerűen játssza (*Dohány utcai seriff*- Füge produkció, *Cím nélkül* - Mentőcsónak egység és STEREO Akt közös előadása, *ProTest- Út a forradalomhoz* színházi társasjáték, *Miért lett R úr ámokfutó* – KV Társulat, és megszűnéséig a *Tünet Együttes – avagy a függetlenek tündöklése* és c. előadását.)

Több fesztiválon is részt vett az Örkény: az eSzínház Fesztiválon, a Terézvárosi Fesztiválon és a Pozsonyi Pikniken az évad indításához kapcsolódó jelenlét jegyében vettek részt, majd megrendezték saját hagyományos évadnyitó eseményüket az Örkénykertet.

Öt előadással voltak vidékei vendégjátékon, *A lélek legszebb éjszakája* előadás a Komáromi Jókai Színházban vendégszerepelt. Nemzetközi szinten meghívást kaptak a 30. Plzeni Nemzetközi Színházi Fesztiválra, ahol a *Kertész utcai Shakespeare-mosó* előadásuk nagy sikert aratott és később a cseh színházi kritikusok ezt a színházi előadást választották az évad legjobb külföldi előadásának. Az elmúlt évadban több előadás és társulati tag is rangos szakmai díjban részesült.

A tizenegy éve működő *ÖrkényKÖZ* komplex művészetközvetítő és közösségi programja az elmúlt évadtól a felújított stúdióban kezdte el a munkát. A színház repertoár előadásait kiegészítő, több korosztályt megszólító közösségi programok kreativitásra, empátiára ösztönöznek. Jelmondatuk: „A színház közösségi tér. Ne csak nézd!”. A program egyik legfontosabb része a repertoár feldolgozásához kapcsolódó ráhangoló és befogadást tanító ifjúsági és tanári program, az ún. FLESS foglalkozások, melyekhez oktatási segédanyagok készülnek. Ezen kívül *A színház iskolája* címmel akkreditált tanárképzést szerveznek, a *KAPTÁR* színházi szabadiskolában diákok pedig vehetnek részt tematikus work shopokon, valamint *Vagyunk lakói* elnevezéssel budapesti közös ügyeket tematizáló vitaszínházi sorozatot hirdetnek. *KÖZbejárás* programjuk keretében színház- és várostörténeti sétákhoz lehet csatlakozni, *Vers az osztálynak* alkalmakon középiskolások játékos verselemző foglalkozásokon vehetnek részt. Az elmúlt nyáron három színházi kutató- és alkotótábort is szerveztek. Az *ÖrkényKöz* programjának az elmúlt évadban több mint 4300 résztvevője volt.

Radnóti Miklós Színház

A Radnóti Színház művészeti célkitűzései szerint a klasszikus művészsínházi hagyományok megtartása mellett a kortárs tendenciákat felmutató, dinamikusan fejlődő, önmagát mindig újradefiniáló, társadalmi kérdésekre reflektáló színházként határozza meg magát. Ennek jegyében a színház a 2022/2023-as évadban kortárs évadot hirdetett meg, négy bemutatója közül három magyar mű ősbemutatójára és egy kortárs amerikai színmű első magyarországi színrevitelére került sor.

Az évad a *Visszatérés napjával*, egy egész napos évadnyitó ünneppel indult, mivel a négy évadon keresztül tartó, hátsó színpadot érintő építkezés befejeztével ettől az évadtól tudják újra használni a teljes színpadot.

Az első bemutató T. Capote: *Álom luxuskivitelben* regényéből készült Richard Greenberg-adaptáció nyomán bemutatott produkció volt, Valló Péter rendezésében. A magyar ősbemutatók sora Szálinger Balázs: *Kályha Kati* kortárs színműve a műtfeldolgozás és történelmi szembenézés kérdéseiről szóló előadással kezdődött Rusznyák Gábor rendezésében, majd Bartis Attila: *A vége* című nagyregényét alkalmazta színpadra Nagy Péter István rendező. Az évad végén Hajdu Szabolcs rendezésében, a színészek által inspirált közösségi alkotáson alapuló munkamódszerrel írt története, a *Legközelebbi ember* került bemutatásra.

Folytatódtak a Magvető Kiadóval együttműködésben a kortárs és klasszikus magyar irodalom ápolásának és népszerűsítésének jegyében rendszeresen tartott irodalmi rendezvények, például a Magvető könyvheti estje, valamint együttműködésük keretében valósultak meg a kortárs magyar költészet élményeit feldolgozó diákfoglalkozások. *Gézáról* című estjükkel megemlékeztek egykori dramaturgjukról, a magyar kultúra sokoldalú alkotójáról, Morcsányi Gézáról.

Ettől az évadtól korábbi második játszóhelyüket, a Tesla Labort gazdasági okok miatt már nem tudták használni, független színházi előadásokat a Keres Emil Próbateremben tudnak fogadni, így pl. a KV Társulat *Körtükör* című előadását, illetve befogadták még a télen bezárni kényszerült Szkéné Színház produkcióit, valamint műsorra tűzték a marosvásárhelyi Yorick Stúdió *Lázadni veletek akartam* c. előadását.

Vendégszerepeltek a debreceni Színházi Szemlén a Kályha Kati előadással, színészeik közreműködtek a Margó Irodalmi Fesztiválon, jól szerepeltek előadásaik az eSzínház Fesztiválon.

A Radnóti Ifjúsági Műhely (RIM) színházi nevelési, drámapedagógiai és művészetközvetítői tevékenysége az elmúlt 8 év során az óvodás kortól egészen a felnőtt generációnak szóló programokig szélesedett ki. Az idei évadban a program pedagógusok számára meghirdetett akkreditált továbbképzéssel bővült. Ebben az évadban az ArtMan Egyesülettel és a Budapest Esély Nonprofit Kft.-vel együtt indították el a *Közelítő* részvételi színházi csoportot, ahol sajátos szükségletű fiatal felnőttekkel egymás megértése és elfogadása szándékával végeztek közös alkotómunkát, és azt filmen is megörökítették. Évadjuk imázskampánya is a fontos társadalmi ügyek köré szerveződött *Közelebb a közügyekhez, avagy 14 ügy* mottóval.

Trafó Kortárs Művészetek Háza

A Trafó befogadó színház, működése hazai és külföldi alkotókkal, társulatokkal folytatott együttműködések alapul, feladatuk a művészi innováció támogatása, ami nem csak az előadások megvásárlását jelenti, hanem együttműködések révén produkciók generálását és fejlesztését is. Missziójuk szerint a Trafó teret enged, behív és megmutat. Ennek szellemében, a gazdasági környezet nehézségei ellenére, sikerült egy esztétikailag és mutatószámokban is sikeres évadot zárni.

A korábban bemutatott színházi produkciók és táncelőadások műsoron tartása mellett 8 új táncszínházi és 21 színházi bemutató valósult meg. A meghívott külföldi társulatok (12) a korábbi évekhez hasonlóan a színház, tánc és újcirkusz meghatározó szereplőiből kerültek ki. Az egyéb programok körében 5 külföldi és 13 hazai zenei formáció is fellépett a Trafóban.

Együttműködésük a független szféra jelentős befogadó műhelyeivel folytatódott, bekapcsolódtak a szcénát érintő párbeszédbe. Aktívan részt vettek a Függetlenül Együtt a Közhasznú Egyesület által bonyolított és Fővárosi Önkormányzat által támogatott Staféta-pályázat lebonyolításába. A konzulensi kör tagjaként, más befogadó színházakkal együtt, részt vettek a pályázatok előzsűrizésében, majd a készülő produkciók befogadó helyszínei is voltak.

A független szférát érintő elmúlt évadban fokozódó bizonytalanság különösen fontossá tette a befogadó helyek szerepét, a Trafó is anyagi és technikai lehetőségei függvényében tudott befogadni.

A Trafó évadát hivatalosan a megszűnő Tünet Együttes utolsó produkciója, a *Búcsú* zárta.

Az évad egyik kiemelt és népszerű eseménye a *NEXTFESZT* volt, tematikájában a kiégés, izoláltság és válságkezelés témáját járta körül a négy napos rendezvény. Az elmúlt évadban a Budapest Brand partnereként a Tavaszi Fesztiválon is jelen voltak.

A Trafó Gondolat Generátor programja keretében a művészetpedagógia eszközeivel a kortárs művészetet teszik elérhetőbbé a diákok számára. A *NézőPont* foglalkozás havi két alkalommal előadásokhoz kapcsolódó nézői beszélgetés, a *KépzetKépző* – mint új kezdeményezés – a Trafó Galéria kiállításaira reflektáló, diákcsoportok aktív részvételére alapozó több alkalmas foglalkozássorozat, a *Táncrahangoló* pedig saját táncélményen keresztül vezeti be a diákokat a kortárs tánc világába.

A Trafó Galéria idén 4 kiállításnak adott helyet, amelyekhez tárlatvezetések, filmvetítések, könyvbemutatók, olvasóköri és performanszok is kapcsolódtak.

Új Színház

Az Új Színház az elmúlt évadját a szokásosánál rövidebbre tervezhette a színház szomszédságába zajló beruházás miatt.

Művészeti céljuk olyan magyar művek kiválasztása volt, amelyek hozzájárulnak a színház szellemi felfrissüléséhez, kivételében igényes zenei- és látványvilágot és olyan színházi formákat használnak, amelyek a fiatalabb generációkat is a színházba vonzzák.

A gyerekelőadások, az oktatáshoz kapcsolható magyar irodalmi művek mindig is fontos részét képezték a repertoárnak. További fontos céljuk, hogy a színházi előadásokon keresztül megismertessék és megszeretessék a magyar irodalmat. Családbarát, szórakoztatva nevelő produkcióikat elismerve a Nagycsaládosok Egyesülete 2023-ban munkájukat Családok a Kultúráért Díjjal ismerte el. Gyerekelőadásai körét idén egy új zenés meseelőadással frissítették: Urbán Gyula-Gulyás László: *Minden egér szereti a sajtot* című előadását Háda János rendezte.

Ősbemutatóként és egyben Esztergályos Cecília jutalomjátékaként mutatták be nagy sikerrel Vajda Katalin: *Se itt, se ott* című komédiáját Nagy Viktor rendezésében. Hernádi Gyula: *Királyi vadászat* című krimijét szintén Nagy Viktor rendezte.

Az elmúlt szezonban két vendégszereplésen vett részt a színház: Siófokra a *Kék róka*, Debrecenbe a *Fatornyok* című előadásukat vitték. Részt vettek a Színházi Olimpia programjában, színházukban vendégszerepelt egy különleges szicíliai bábelőadás, a Fratelli Napoli bábszínház *Macbeth tragédiája* című előadása. Saját szervezésű fesztiváljukat a Keresztény Színházi Fesztivált a korábbi évadzárás miatt idén nem tudták megszervezni.

Bár rövidebb évaddal kellett tervezniük, a jegyértékesítés és közönségkapcsolatok terén kitűzött célokat sikerült teljesíteni, a nézőszám és látogatottság tekintetében jelentős növekedést értek el.

Vígszínház

A Vígszínház törekvése, hogy színes programkínálatával megszólítsa a különböző korosztályokat és a legszélesebb közönségréteget, valamint a társulati lét, kreatív munka és a több színészgeneráció közös munkájából kiemelkedő színvonalú előadásokat hozzon létre. Az elmúlt évadban a színház hét új előadást vitt színre.

Az előző évadban már bemutatott *Barátom, Harvey* c. előadás (r: Valló Péter) idén került a meghirdetett bérletekbe. Az évad első nagyszínpadi bemutatója Franz Kafka: *A kastély* című regényének színpadi változata volt, Bodó Viktor rendezésben. A másik bemutató Shakespeare: *Szeget szeggel* műve volt, Rudolf Péter rendezésében.

A Pesti Színházban három új bemutató tartottak. Egy kortárs angol ősbemutatóval (Ninck Payne: *Inkognitó*) indult az évad Szőcs Artúr rendezésében, majd egy 20. századi dráma (Hubay- Ránki-Vas: *Egy szerelem három éjszakája*) került színre ifj. Vidnyánszky Attila rendezésében. A harmadik premiert (Tennessee Williams: *Macska a forró bádogtetőn*) Valló Péter vitte színre.

A Házi Színpadon két magyar dráma ősbemutatójára került sor: Komán Attila *K utazásai* darabját Gardenő Klaudia állította színpadra, Czukor Balász pedig *Béranyák* címmel rendezett egy előadást.

A premiereken kívül a színház a *Víg125* címmel koncertet mutatott be a színház emblemikus előadásainak dalaiból, *Lesz, ami lesz* címmel pedig improvizációs sorozatát folytatta: mindkettő nagy sikert aratott a Vínapon és Szilveszter estéjén. A TRIP Hajóval és Kult 2-vel együttműködve műsorra került a *80 nap alatt a*

Föld körül produkció, Presser Gábor vígszínházi munkásságának tisztelegve létrejött a *Víg-Presser-50* koncert, majd a Budapest 150 programsorozathoz kapcsolódva Fesztbaum Béla rendezésében megvalósult a *Víg-Budapest zenés időutazás*.

Számos, saját szervezésű, ünnepekhez és évfordulókhoz kapcsolódó eseményeiken kívül, ahol jeles színészeik évfordulóit ünnepelték a közönséggel együtt, a színház részt vett a Terézvárosi Fesztiválon, a Pozsonyi Pikniken, együttműködő partnere volt az Irodalom Éjszakája rendezvénynek.

A Színházi Olimpia keretében több előadást is fogadtak: a Kolozsvári Állami Magyar Színház „*Macbett*” előadását és a bukaresti Odeon Színház *Gardéniák* produkcióját.

Több előadás jubileumát is ünnepelte a színház: a *Padlás* c. előadás 35 éve van színpadon, a *Dzsungel könyvét* 1350-szer láthatta már a közönség, *A Pál utcai fiúk* túl van a 400. előadásán.

A színház nyitott a városra és nyitott minden generációra. Tavaly elkezdett Vígerdő telepítést tovább folytatták, idén már 127 facsemetét ültettek Budapest egyik külső, erdős területén.

Nyitottak a fiatalokra: a több mint tíz éve működő *Vígdíák* programja keretében több mint 1000 diák vett részt színházi ráhangoló és kulisszajárással egybekötött programjaikon.

Szabad Tér Színház

A tavaly százéves Városmajori Színpad három és fél hónapon keresztül kínálta minőségi és színvonalas programjait minden korosztálynak. A több mint 60 Városmajorban zajló esemény között volt színházi bemutató, táncszínházi előadás, gyerekkoncert, koncertszínház, városi séta.

Csatlakoztak a Színházi Olimpiához és két produkciót fogadtak: a marosvásárhelyi színház *Nép ellensége* című előadását, valamint az Avignon-i Fesztivál *Apropó, Hamlet!* c. előadását.

A színház másik, 2022 májusától működő játszóhelye és rendezvényhelyszíne a Margitszigeten található egykori szikvízpalackozó üzem, a Kristály Színtér. A kulturális és közösségi helyszín az elmúlt évadban – és nem csak a nyári szezonban – folyamatosan helyet ad saját szervezésű és befogadott rendezvényeknek. A Budapesti Tavaszi Fesztivál több eseménye itt került megrendezésre, valamint a Budapest egyesítésének 150. évfordulójához kapcsolódó *Nonstop Budapest* közmű-kiállítás is itt valósult meg a Deák 17 Galéria rendezésében. A Budapest Könyvfőváros projekt több eseményének is helyszínt biztosítottak, visszatérő partnerük a Margó Fesztivál, de befogadták a Friss Hús rövidfilmfesztivál szakmai programjait is.

Új névvel és koncepcióval idén is megrendezték hagyományos színházi szemlájüket. A SZEMLE PLUSZ rendezvénysorozat keretében 12 határon túli és hazai produkció bemutatására került sor, amelyeket Peremartoni Krisztina, a színház művészeti tanácsadója válogatott. A színvonalas előadások a színház két játszóhelyén voltak láthatók.

Margitszigeti Színház

A Margitszigeti Színház 2023-as szezonja szakmai és látogatottsági szempontból is eredményes volt. A kivételes adottságú játszóhely idén ünnepelte működésének 85 éves fennállását.

Az idei nyári évad szervezésében továbbra is arra törekedtek, hogy neves művészek meghívásával minőségi programot kínáljanak, ami elnyeri mind a közönség, mind a hazai és nemzetközi szakma elismerését.

Műsorkínálatát a műfaji sokszínűség jellemezte, opera, balett, musical, meseelőadásokat, valamint a klasszikus, a rendhagyó zenei eseményeket, nagykoncertek tűztek műsorra, emellett a magyar könnyűzenei szakma jelentős képviselői is felléptek. Családi- és gyermekprogramjaik egy részét a Szent Margit kolostor-

romoknál rendezték. Az idei szezonban 27 nagyszínpadi produkciót, 33 ingyenes családi és gyerekprogramot, 8 irodalmi sétát és három kiállítást rendeztek.

Minden generáció számára kínáltak programot: gyermeknapon megrendezték a Nagy Dínónapot, az egész napos játékos és természettudományos program nagy siker volt. A meghívott hazai és nemzetközi produkciók közül kiemelkedett a *Bátori Erzsébet* című opera-musical, melynek korábban a Margitszigeten volt a premierje és idén újra műsorra tűzték a Kolozsvári Magyar Opera társulatával. A nyár zárásaként Szikora Róbert és Lezsák Sándor: *Az ég tartja a Földet* című művét mutatták be.

A színház közreműködésével valósult meg a Színházi Olimpia záróeseménye.

Összegzés

A 2022/2023-as színházi évad az első olyan évad volt, amelyet már nem a pandémia jegyében, hanem a szokásos színházi játszásrend gyakorlatának megfelelően hirdettek meg. Az előző évadban a színházaknak folyamatos feladatot jelentett, hogy a közönséget újra megszólítsák, és a nézők folyamatosan visszatérhessenek a színházakba. A most lezárt évad bizonyította, hogy – bár az évad első felében maradtak még el előadások sorozatos megbetegedések miatt - a színházaknak sikerült visszahódítani a közönséget. A nézőszámok és látogatottsági mutatók is alátámasztják, hogy a színházra, és annak minden műfajára van érdeklődés a közönség részéről.

A kőszínházak adatszolgáltatásában szereplő legfőbb, 2022/2023-as évadra vonatkozó mutatószámok összesítését a következő táblázat tartalmazza. A szabadtéri színházak adatai eltérő működési sajátosságuk miatt ebben a táblázatban nem szerepelnek.

Megnevezés	Összes saját bemutató száma (koprodukcióval együtt)	Előadásszám	Fizetőnézőszám	Fizető átlagnézőszám aránya a befogadóképességhez képest (%)	Egy fizetőnézőre jutó nettó jegyárbevétel (Ft)	Egy fizetőnézőre jutó, az államháztartás valamely alrendszeréből származó támogatás (Ft) *
Budapest Bábszínház	3	355	80 778	94%	2 701	12 215
József Attila Színház	5	260	93 768	90%	3 914	12 057
Katona József Színház	10	678	109 667	98%	3 290	11 546
Kolibri Színház	3	479	39 192	96%	1 434	16 460
Madách Színház	3	702	297 549	94%	4 447	5 954
Örkény Színház	8	402	85 799	95%	3 555	13 900
Radnóti Miklós Színház	4	212	42 521	102%	3 274	16 170
Trafó KMH	39	296	31 925	85%	2 621	14 989
Új Színház	3	205	39 203	97%	2 395	13 421
Vígszínház	7	573	340 925	95%	4 173	5 846
2022/2023-es évad	85	4 162	1 161 327	95%	3 180	12 256
2021/2022-es évad	99	3 533	905 318	85%	2 798	39 163
2020/2021-es évad	68	1 206	287 543	54%	2 294	11 836
2019/2020-as évad	70	3015	862 889	95%	2 736	7 626
2018/2019-es évad	94	4 512	1 360 184	95%	2 436	6 986

A táblázatban szereplő adatsor a budapesti színházi szféra összesített tényezőiből következő tendenciákat kívánja bemutatni, tehát nem a műfajában, jellegében és adottságaiban is sokszínű terület egyes szereplőinek összevetése, hanem az egyes színházi évadok adatainak összehasonlítása a cél.

A 10 kőszínház évadbeszámolójának összesített adataiból jól érzékelhető, hogy az előadásszám és a fizetőnézőszám tekintetében jelentős emelkedés mutatkozik a járvánnyal terhelt korábbi évadokhoz képest, a színházak látogatottsági adatai közelítenek az utolsó, pandémia előtti 2018/2019-es évad mutatóihoz.

Az összes budapesti fenntartású színház által évadban játszott előadások száma 4 162, amely 629 előadással, azaz 18%-kal több, mint az előző évadban.

A fizető nézők száma a tavalyi évhez képest 256 000 jegyvásárlással nőtt, amely 22%-os növekedést jelent. A pandémia óta először lépte túl, sőt jóval meghaladta a nézőszám az 1 milliót: a 10 kőszínházban 1 161 327 jegyvásárlás történt az elmúlt évadban. Ha a szabadtéri színházak jegyeladásait is hozzávesszük, az további 98 600 nézőt jelent.

Az egy fizetőnézőre jutó, az államháztartás alrendszereiből származó támogatás az egymást követő költségvetési évek támogatásainak évadra vetített arányából és az évad nézőszámának hányadosából képzett mutató. Az adatsort a korábbi években a pandémia miatti csökkenő nézőszám és a költségvetési évre nyújtott támogatás adott évadra fordított támogatásának aránya befolyásolta.

Az átlagos kihasználtság – mely adat csak az állandó játszóhelyen megvalósult előadásokra vonatkoztatható – alapján látható, hogy a tavalyi 85%-ról 95%-ra növekedett átalagnézőszám aránya a színházak befogadóképességhez képest, ami azt mutatja, hogy újra közel teljes kihasználtsággal működnek a színházak. A szám minden egyes színháznál jóval meghaladja a fenntartói megállapodásokban és közszolgáltatási keretszerződésekben vállalt mutatókat és egyben azt is bizonyítja, hogy továbbra is mutatkozik érdeklődés a színházlátogatásra, minden korosztály és érdeklődési kör megtalálja a maga helyszínét, ahol élő színházi előadást láthat, valamint a nehezülő gazdasági körülmények ellenére még mindig áldoz arra, hogy a kikapcsolódásnak ezt a formáját válassza.

A színházak beszámolójából kitűnik, hogy nagy figyelmet fordítanak a közönségkapcsolatok fejlesztésére, előadásaik promóciójára és az új közönségrétegek megszólítására. Kivétel nélkül rendelkeznek olyan programokkal, amelyek a szélesebb közönségrétegek megszólítására alkalmasak, legyenek azok a kommunikáció új eszközei, a közösségi médiában való aktív részvétel vagy az ifjúságot, mint a jövő közönségét megszólító programok.

A színház mindig bizonyítja, hogy képes megújulni, reagálni a mindenkori kulturális környezetre, alkalmazkodni a változó külső körülményekhez, nézői szokásokhoz, igényekhez.

Kérem a T. Közgyűlést jelen tájékoztató szíves tudomásul vételére.

Kelt Budapesten, a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Bósz Anett dr.
főpolgármester-helyettes

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző

mellékletek: -

függelék:

1. sz. függelék: Budapest bábszínház beszámoló
2. sz. függelék: József Attila Színház beszámoló
3. sz. függelék: Katona József Színház beszámoló
4. sz. függelék: Kolibri Színház beszámoló
5. sz. függelék: Madách Színház beszámoló
6. sz. függelék: Örkény Színház beszámoló
7. sz. függelék: Radnóti Miklós Színház beszámoló
8. sz. függelék: Trafó KMH beszámoló
9. sz. függelék: Új Színház beszámoló
10. sz. függelék: Vígszínház beszámoló
11. sz. függelék Szabad Tér Színház beszámoló
12. sz. függelék Margitszigeti Színház beszámoló